

Vergaderjaar 2010–2011

32 585

EU voorstel: Groenboek over beleidsopties voor de ontwikkeling van een Europees contractenrecht voor consumenten en ondernemingen COM(2010)348

A

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 4 januari 2011

De vaste commissie voor Justitie¹ heeft in de vergadering van 2 november 2010 het Groenboek van de Europese Commissie over beleidsopties voor de ontwikkeling van een Europees contractenrecht voor consumenten en ondernemingen² aan de orde gesteld. De leden van de VVD-fractie wilden daarover een aantal vragen voorleggen aan het kabinet die zijn opgenomen in de brief aan de minister van Veiligheid en Justitie en de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie van 9 november 2010.

De minister van Veiligheid en Justitie heeft mede namens de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie op 20 december 2010 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Justitie,
Kim van Dooren

¹ Samenstelling: Holdijk (SGP), Dölle (CDA), Tan (PvdA), Van de Beeten (CDA) voorzitter, Broekers-KnoI (VVD), Doek (CDA), De Graaf (VVD), Kneppers-Heynert (VVD), Kox (SP), Westerveld (PvdA) vicevoorzitter, Staal (D66), Franken (CDA), Van Bijsterveld (CDA), Janse de Jonge (CDA), Duthler (VVD), Haubrich-Gooskens (PvdA), De Vries (PvdA), Ten Horn (SP), Peters (SP), Quik-Schuijt (SP), Lagerwerf-Vergunst (CU), Böhler (GL), (CDA), Strik (GL), Koffeman (PvdD) en Yildirim (Fractie-Yildirim).

² COM(2010)348. Zie ook dossiernummer E100036 op www.europapoort.nl.

BRIEF AAN DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Den Haag, 9 november 2010

In de vergadering van de vaste commissie voor Justitie van 2 november jl. is het Groenboek van de Europese Commissie over beleidsopties voor de ontwikkeling van een Europees contractenrecht voor consumenten en ondernemingen (hierna: Groenboek contractenrecht) aan de orde geweest.¹ De leden van de **VVD**-fractie willen daarover de volgende vragen voorleggen aan het kabinet.

Noodzaak Europees contractenrecht

Nederland is van oudsher een succesvolle handelsnatie. Thans begrijpen de leden van de **VVD**-fractie uit het Groenboek dat er kennelijk belemmeringen zijn voor het sluiten van Grensoverschrijdende overeenkomsten. Deelt u die visie uit het Groenboek, gelet op de Nederlandse handelshistorie en gelet op het gemak waarmee in de huidige tijd informatie over het toepasselijke recht in andere lidstaten kan worden ingewonnen? Deze leden vragen zich dus af voor wie een Europees contractenrecht een oplossing biedt. Voor consumenten is de noodzaak daartoe nauwelijks aanwezig. Het consumentenrecht is immers grotendeels geharmoniseerd: in oktober 2008 heeft de Europese Commissie een voorstel voor een richtlijn uitgebracht om consumenten in de hele Europese Unie dezelfde rechten te geven en het winkelen via internet en in winkels te vergemakkelijken.² Deze voorgestelde richtlijn «Consumentenrechten» vereenvoudigt de vier bestaande richtlijnen op het gebied van consumentenrechten en brengt ze samen in één pakket van voorschriften. Ook voor ondernemingen is de noodzaak voor een Europees contractenrecht nauwelijks aanwezig. Ondernemingen zijn gewend aan het sluiten van internationale contracten en hebben geen problemen met het kiezen van toepasselijk recht c.q. het expliciet uitsluiten van eenvormig recht zoals het Weens Koopverdrag (UNCITRAL), ten gunste van een nationaal recht. Graag uw reactie.

Rechtszekerheid

De leden van de **VVD**-fractie maken uit het Groenboek op dat met een Europees contractenrecht rechtszekerheid wordt beoogd. Wat is de winst van een Europees contractenrecht als alternatief voor een nationaal recht? Bij een Europees contractenrecht moeten de inhoud en reik wijdte van de begrippen door middel van het voorleggen van prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de EU opnieuw worden bepaald. Daar gaan vele jaren van rechtsonzekerheid overheen. Het nationale recht van de lidstaten is in de loop der tijden uitgekristalliseerd in jurisprudentie en literatuur. Het nationale recht biedt derhalve wél de zo gewenste – en noodzakelijke – rechtszekerheid. Door de keuze voor een nationaal stelsel kunnen partijen (al) de keuze maken voor rechtszekerheid. Graag uw reactie.

Rol en inbreng bedrijfsleven

De groep van rechtsdeskundigen die op 26 april 2010 door de Europese Commissie is ingesteld voor het gemeenschappelijk referentiekader op het gebied van het Europees contractenrecht, bestaat uit rechtsdeskundigen. Nu in het Groenboek wordt gesteld dat de verschillen tussen nationale stelsels van contractenrecht kennelijk kunnen leiden tot onder meer rechtsonzekerheid voor bedrijven, verbaast het de leden van de **VVD**-fractie dat de vertegenwoordiging uit het bedrijfsleven in de deskundigengroep minimaal, zo niet non-existent is. Per slot van rekening

¹ COM(2010)348. Zie ook dossiernummer E100036 op www.europapoort.nl.

² COM(2008)614. Zie ook dossiernummer E080116 op www.europapoort.nl.

gaat het erom dat degenen die in de dagelijkse praktijk met het contractenrecht werken, zich kunnen uitspreken of, en zo ja, in welke mate, een Europees contractenrecht nuttig en nodig is. De enkele consultatieronde van de Europese Commissie over het Groenboek is daarvoor naar de mening van deze leden niet toereikend. Hoe beoordeelt u dit?

Een gelijklopende brief is verstuurd aan de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

De leden van de commissie zien de antwoorden van het kabinet met belangstelling tegemoet.

De voorzitter van de vaste commissie voor Justitie,
R. H. van de Beeten

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 december 2010

De leden van de VVD-fractie van uw Kamer stelden bij brief van 5 november jl. enkele vragen over het Groenboek over beleidsopties voor de ontwikkeling van een Europees contractenrecht voor consumenten en ondernemingen (hierna: het Groenboek). In deze brief ga ik mede namens de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie in op de vragen. Het kabinet heeft een reactie op het Groenboek voorbereid die recent aan uw Kamer en de Tweede Kamer is verzonden (brief van 7 december jl., met kenmerk 5678620/10/6). Het kabinet steunt in ieder geval de ontwikkeling van een instrument (gereedschapskist) voor de Europese wetgever voor het maken van betere, consistentere, Europese wetgeving. Het kabinet steunt ook de ontwikkeling van een optioneel instrument voor Europees contractenrecht mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Het kabinet steunt geen Europees (contracten)recht dat het (contracten)recht van de lidstaten vervangt. In deze brief wordt enkele malen verwezen naar de kabinetsreactie.

Noodzaak Europees contractenrecht

De leden van de VVD-fractie begrijpen uit het Groenboek dat er belemmeringen zijn voor het sluiten van grensoverschrijdende overeenkomsten. Deze leden vragen of het kabinet die visie uit het Groenboek deelt, gelet op de Nederlandse handelshistorie en de mogelijkheid om informatie over het toepasselijk recht in andere lidstaten in te winnen.

Voor het sluiten van grensoverschrijdende overeenkomsten kunnen verschillende belemmeringen bestaan. Verschillen tussen het recht van lidstaten kunnen, ondanks de mogelijkheden om informatie over het recht van andere lidstaten te verkrijgen, belemmerend werken voor grensoverschrijdende handel. Het kabinet wijst er in de reactie op het Groenboek echter op dat ook bij volledige harmonisatie van het (contracten)recht van de lidstaten of bij een optioneel instrument voor Europees contractenrecht de interne markt belemmeringen zou blijven houden door onder meer verschillen tussen de lidstaten in taal en (kosten, inrichting en duur van) civiele procedures. Nederland heeft in haar kabinetsreactie de Commissie gevraagd om in de uit te voeren effectbeoordeling (*impact assesment*) duidelijk naar voren te laten komen in welke mate bedrijven worden belemmerd om grensoverschrijdend handel te drijven door het ontbreken van een instrument voor Europees contractenrecht.

De leden van de VVD-fractie vragen zich af voor wie een Europees contractenrecht een oplossing biedt. De genoemde leden zijn van mening dat de noodzaak daartoe voor zowel consumenten als ondernemingen nauwelijks aanwezig is, gezien de voorgestelde kaderrichtlijn consumentenrechten en de mogelijkheid voor ondernemingen om een rechtskeuze te maken.

Het kabinet deelt de mening van de VVD-fractie dat van belang is te onderzoeken of er behoefte bestaat aan een Europees contractenrecht. De Europese Commissie heeft op haar website al bekend gemaakt een effectbeoordeling van een instrument voor Europees contractenrecht te zullen uitvoeren. Een dergelijke effectbeoordeling is noodzakelijk bij ieder wetgevingsvoorstel dat grote gevolgen heeft op economisch, sociaal of milieu terrein. In de reactie op het Groenboek vraagt het kabinet de Europese Commissie een effectbeoordeling uit te voeren met betrekking tot de bescherming van consumenten en de belangen van ondernemingen. Met name zou moeten blijken in welke mate bedrijven worden

belemmerd om grensoverschrijdende handel te drijven door het ontbreken van een Europees contractenrecht. Tevens moet duidelijk worden wat de gevolgen zijn voor ondernemingen en consumenten van het ontbreken dan wel bestaan van een instrument voor Europees contractenrecht.

Rechtszekerheid

De leden van de VVD-fractie vragen tevens wat, met het oog op de rechtszekerheid, de winst is van een Europees contractenrecht als alternatief voor een nationaal recht. Deze leden wijzen er daarbij op dat over de uitleg van een Europees contractenrecht nog jurisprudentie moet worden ontwikkeld. Deze leden stellen daarnaast dat partijen door een keuze voor een nationaal recht al kunnen kiezen voor rechtszekerheid. De leden van de VVD-fractie stellen terecht dat over de uitleg van een nieuw Europees contractenrecht nog jurisprudentie moet worden ontwikkeld. Dat geldt voor ieder nieuw instrument. De rechtszekerheid kan worden vergroot door zoveel mogelijk aan te sluiten bij bestaande Europese instrumenten waarover al wel jurisprudentie bestaat. Daarom bepleit het kabinet in de reactie op het Groenboek de maximaal te harmoniseren onderdelen van de voorgestelde kaderrichtlijn consumentenrechten één op één over te nemen in een eventueel optioneel instrument.

Voor een grensoverschrijdende overeenkomst tussen ondernemingen kunnen partijen inderdaad al een rechtskeuze maken voor een toepasselijk nationaal recht. Een dergelijke rechtskeuze zet zowel de regelende als de dwingende regels van het zonder die rechtskeuze toepasselijke nationale recht opzij. Op die manier kunnen partijen hun rechtszekerheid vergroten. Dit vereist echter wel dat partijen het eens worden over een dergelijke rechtskeuze.

Op een grensoverschrijdende overeenkomst tussen ondernemingen en consumenten kunnen partijen maar een beperkte rechtskeuze maken. In veel gevallen blijven de dwingende regels van het recht van het land waar de consument zijn gewone verblijfplaats heeft van toepassing. Dit dient de bescherming van de consument. Het betekent wel dat op één overeenkomst het recht van verschillende lidstaten toepasselijk kan zijn. Een eventueel optioneel instrument zou ondernemingen en consumenten de mogelijkheid kunnen bieden om één set regels toe te passen op hun grensoverschrijdende overeenkomsten. Het kabinet wijst er in de reactie op het Groenboek wel op dat het opzij zetten van dwingende regels door een optioneel instrument voor grensoverschrijdende overeenkomsten alleen acceptabel is als het optioneel instrument zelf voldoende waarborgen bevat voor de bescherming van de consument. Denkbaar is dat lidstaten daarnaast de mogelijkheid krijgen om ervoor te kiezen aan partijen ook het optioneel instrument beschikbaar te stellen voor hun niet-grensoverschrijdende overeenkomsten.

Rol en inbreng bedrijfsleven

De leden van de VVD-fractie verbazen zich erover dat de groep van rechtsdeskundigen die de Europese Commissie heeft ingesteld geen vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven bevat. Deze leden achten de consultatieronde over het Groenboek niet toereikend om te beoordelen of een Europees contractenrecht nuttig en nodig is.

In het Groenboek nodigt de Europese Commissie een ieder uit te reageren op de opties en vragen die het Groenboek bevat. Om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van de behoefte aan een instrument voor Europees contractenrecht zou het kabinet verwelkomen als zowel van de zijde van ondernemingen als van de zijde van consumenten op het Groenboek wordt gereageerd. Het kabinet is met de leden van de

VVD-fractie van oordeel dat het Groenboek niet toereikend is om het nut en de noodzaak van een instrument voor Europees contractenrecht te beoordelen. Om die reden ondersteunt het kabinet als gezegd het voornemen van de Europese Commissie tot het uitvoeren van een effectbeoordeling. Naast de groep van rechtsdeskundigen heeft de Commissie een stakeholdersgroep ingesteld die het werk van de groep van deskundigen volgt. In deze stakeholdersgroep zitten vertegenwoordigers van de Europese koepel van consumentenorganisaties, BEUC, en vertegenwoordigers van de Europese koepel voor ondernemers, BusinessEurope. Deze stakeholdersgroep volgt en adviseert de deskundigengroep daar waar nodig.

De minister van Veiligheid en Justitie,
I. W. Opstelten